

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Puncuyoc to konstrukcja przedziwna. Niewielka, ale przepiękna. W sensie dosłownym - podniebna; usytuowana niczym kondorze gniazdo. To - jak dotąd - najwyżej zlokalizowane inkaskie ruiny. Składają się z jednego dużego, dwukondygnacyjnego budynku, liczącego przeszło osiem metrów długości. Już to jest wielkim kuriozum: Inkowie zwykle bowiem wznosili budynki parterowe. Tu piętro jest solidne, obszerne, a w dodatku - zaopatrzone w okna. Staranność, z jaką wzniesiono Puncuyoc, wskazuje na wyjątkowe przeznaczenie tego obiektu. To jeden z najlepszych przykładów inkaskiej kamieniarki, porównywalny z najdoskonalej zachowanymi fragmentami murów w słynnym Machu Picchu. Gdy uzmysłować sobie, iż do Puncuyoc, na wysokości 4000 m n.p.m. (!) wiodą najprawdziwsze schody, staje się jasne, że w przeszłości działać musiały się tu rzeczy ważne i wyjątkowe. Jakie? Można tylko snuć przypuszczenia. Puncuyoc leży na terenie dawnego państwa Vilcabamby - ostatniej niezależnej, inkaskiej enklawy, stawiającej opór Hiszpanom aż do roku 1572. Jest więc budowlą stosunkowo późną, na której charakter wpływ mogło wywrzeć rozwijające się już wtedy w Peru budownictwo hiszpańskie. Wskazuje na to m.in. to, że w ruinach odkryto typową dla okresu konkwisty masywną, złamaną podkowę, kilka archaicznych gwoździ i metalowy guzik. Datowanie wiąże te przedmioty z późną fazą podboju. Czy to dlatego Puncuyoc ma piętro - jak większość budynków znanych z tego okresu Indianom z Cuzco? A może... przetrzymywano tu hiszpańskich jeńców, pochwyconych w czasie walk, a następnie wcielonych do indiańskich oddziałów broniących królestwa Vilcabamby?

Istnieje też możliwość, że Puncuyoc było „tambo” - zajazdem, stacją pośrednią na szlaku łączącym jakieś większe inkaskie osiedla. Może też było czymś w rodzaju astronomicznego obserwatorium i miejsca odosobnienia - swoistą świątynią dumania?

Roman Warszewski, *Wyprawa Tupacamaru 2009*. [w:] „Poznaj świat” 1/2010, s.77-78.

1. Zamieszczony artykuł dotyczy:

- A) zabytków architektonicznych Hiszpanii
 B) podboju państwa Inków przez konkwistadorów
 C) osobliwości dawnych inkaskich budowli
 D) dociekań na temat indiańskiej kultury

2. Puncuyoc to:

- A) stolica Vilcabamby
 B) indiańska budowla
 C) mur w Machu Picchu
 D) piętrowy gmach

3. Znalezione w Puncuyoc przedmioty świadczą o:

- A) pobycie Europejczyków w tym miejscu
 B) wieku obiektu
 C) najeździe konkwistadorów
 D) kulturze Inków

4. Niezwykłość Puncuyoc polega na tym, że:

- A) ma inną konstrukcję niż pozostałe obiekty
 B) do obiektu wiodą schody
 C) jest najstarszym w Peru obiektem
 D) leży na bardzo wysokim wzniesieniu

5. W artykule czytamy, że Puncuyoc mogło pełnić funkcję:

- A) przydrożnego zajazdu
 B) kaplicy
 C) stajni
 D) więzienia

6. Konstrukcja i położenie Puncuyoc są w artykule porównywane z:

- A) gniazdem kondora
 B) zabudowaniami Vilcabamby
 C) budownictwem hiszpańskim
 D) obiektami wznoszonymi przez Indian z Cuzco

II. NAUKA O JĘZYKU

7. Czasownikiem przechodnim jest wyraz:

- A) malować
 B) wyrazić
 C) składać
 D) biegać

8. Tylko spójniki zawiera szereg:

- A) po, ale, na
 B) do, ach, nie
 C) lub, bo, oraz
 D) więc, lecz, albo

9. Nieodmienną częścią mowy jest wyraz:

- A) poważny
 B) ponieważ
 C) tamtędy
 D) przeskoczył

10. Koniugacji podlega wyraz:

- A) liczy
 B) poszliśmy
 C) piękny
 D) radość

11. Formę trybu przypuszczającego ma czasownik w zdaniu:

- A) Chciałbym odpocząć.
 B) Może byś się tym zajął?
 C) Nie przejmowała się drobiazgami.
 D) Wzięlibyście trochę książek.

12. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Byliśmy już w tym miejscu. B) Rozpadało się na dobre.
 C) Zezwala się na kąpiel w morzu. D) Przejście wzbronione.

13. Nie mówimy:

- A) Spotkaliśmy się z Rosjaninami. B) Mówiła o swoim synie.
 C) Rozmawiamy o sędzi naszego powiatu. D) Wypił półtorej szklanki soku.

14. Nieprawidłową formę ma zaimek w zdaniu:

- A) Mi to powiedz. B) Daj mnie ołówek.
 C) Weź tą książkę. D) Cofnij te słowo.

15. Prawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- A) Zaczekam na nią w szkole. - celownik B) Lubię stokrotki. - mianownik
 C) Nie rozumiał żadnego słowa. - dopełniacz D) Nie przejmował się tą sprawą. - biernik

16. Niepoprawnie jest zbudowane zdanie:

- A) Pisząc zadanie, połamało mu się pióro. B) Idąc do domu, poplątały mu się drogi.
 C) Otwierając drzwi, upuścił klucze. D) Drżąc z zimna, szczególnie dokuczał mu ostry wiatr.

III. LITERATURA

17. Do bajki jako gatunku literackiego odnosi się zdanie:

- A) Jest to gatunek liryczny. B) Zawiera alegorię.
 C) Ma charakter dydaktyczny. D) Zawiera morał.

18. Podmiot liryczny ujawnia się w cytowanym fragmencie wiersza:

- A) „Moja poezja to jest noc księżycowa, wielkie uspokojenie...” (K. I. Gałczyński)
 B) „poetą jest ten który pisze wiersze i ten który wierszy nie pisze...” (T. Różewicz)
 C) „Dziękuję Ci że nie jest wszystko tylko białe albo czarne za to że są krowy łaciate...” (J. Twardowski)
 D) „Sobie śpiewam a Muzom. Bo kto jest na ziemi, Co by serce ucieszyć chciał pieśniami memi?”
(J. Kochanowski)

19. Dramatyczny nastrój w balladzie pt. „Świtez” jest wywołany:

- A) widokiem wzburzonego jeziora B) opisem wojny z Niemcami
 C) opowieścią rusałki D) rozmową diabła z podróżnym

20. Przyczyną wojny trojańskiej było:

- A) zjedzenie jabłka przez Parysa B) uprowadzenie żony Menelaosa
 C) zburzenie achajskiej twierdzy D) wprowadzenie do miasta konia trojańskiego

21. Dowództwo nad wojskami achajskimi objął:

- A) Achilles B) Odyseusz C) Nestor D) Agamemnon

22. Prometeusz sprzeciwił się bogom i:

- A) zburzył Olimp B) wykradł z Olimpu ogień
 C) ofiarował ludziom smaczne mięso D) nauczył ludzi sztuk i rzemiosł

23. Orfeusz był:

- A) królem Tracji B) bogiem artystów
 C) śpiewakiem i lutnistą D) wojownikiem achajskim

24. W powieści pt. „Sposób na Alcybiadesa” narrator wspomina:

- A) szkolne lekcje historii B) wyprawę archeologiczną
 C) siebie w roli warszawskiego przewodnika D) szkolną próbę teatralną

25. Ania Shirley zrezygnowała ze studiów z powodu:

- A) choroby Maryli B) niechęci do nauki
 C) miłości do Gilberta D) sentymentu do Zielonego Wzgórza

26. Bohater książki pt. „Szatan z siódmej klasy” rozwiązał zagadkę:

- A) zniknięcia lodów B) kradzieży drzwi
 C) włamania do banku D) błędu w szkolnych rachunkach